



T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/24675 G.K.104

7/25094-7/25096 G.K.10

7/25533-7/25538 G.K.116

7/26779

7/26781-7/26782 } G.K.13

7/26784

7/24844 G.K.105

.../.../2020

Sayı :30824082-610 / E. 95433

Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

30 Nisan 2020

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/25815

7/25817-7/25822 } G.K.1

7/25968-7/25969 G.K.11


Murat Kurum
Bakan

7/26236-7/26238 G.K.122

7/26391-7/26394 G.K.126

7/26920-7/26921 G.K.135

7/27172 G.K.139

7/21764 G.K.59

7/25727-7/25731 G.K.116

7/26228-7/26234 G.K.122

7/26634-7/26635 G.K.133

7/26786-7/26787 G.K.134

7/27035 G.K.136

7/25098 G.K.107

7/25409 G.K.111

7/26105-7/26106 G.K.120

7/25404 } G.K.111

7/25406 }

7/25829-7/25831 G.K.117

7/25963-7/25964 G.K.118

EK:

-Liste (6 Adet- 7 Sayfa)

-Cevap Yazısı (79 Adet, 159 Sayfa)

7/26388-7/26389 G.K.126

7/26629-7/26632 G.K.133

7/26923-7/26924 G.K.135

7/27266 G.K.140

7/27811

7/24951-7/24952 G.K.107

7/26520 } G.K.129

7/26522 }

7/27168-7/27170 G.K.139

**ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÜNAL DEMİRTAŞ'IN
TBMM 7/26920 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI**

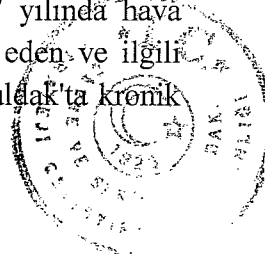
SORULAR

Hava kirliliği; canlıların sağlığını olumsuz yönde etkileyen yabancı maddelerin, belirlenen standartların üzerindeki miktar ve yoğunluğa ulaşması olarak tanımlanmaktadır. Hava kirliliği, doğal kaynaklardan ortaya çıkabileceği gibi insan faaliyetlerinden de meydana gelmektedir. Özellikle sanayi tesislerinden kaynaklanan hava kirliliğinde gözle görülemeyen partikül maddeler hava yolu ile insan vücudunda kana karışarak çok ciddi sağlık sorunlarına neden olmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Uluslararası Kanseri Araştırmaları Ajansı'nın (IARC), 17 Ekim 2013'de yaptığı açıklamada; dış ortam hava kirliliğinin akciğer ve mesane kanserine yakalanma riskini arttırdığı, bu nedenle hava kirliliğinin, kanser yapıcı etkenler Grup I listesine alındığını duyurulmuştur. Yine Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre dünyada her yıl toplam 8 milyon insan iç ve dış ortam hava kirliliğinin yol açtığı hastalıklar nedeniyle erken ölmektedir. Bu ölümlerin 4,2 milyonu temelde sanayi, trafik ve ısınma kaynaklı dış ortamdaki hava kirliliğine bağlı olarak gerçekleşmektedir.

Doğal sebeplerin dışında sanayi tesislerinden kaynaklanan hava kirliliği denildiğinde akla ilk gelen kentler arasında Zonguldak gelmektedir. Yapılan araştırmalarda Zonguldak'taki sanayi tesislerinin neden olduğu hava kirliliğinin, bölgenin topografik özellikleri de eklenince daha da arttığı ifade edilmektedir. Bu nedenle Zonguldak merkezde hava kirliliğini önleme konusunda alınan standart tedbirlerin dışında ve ilerisinde bazı önlemlerin alınması bir zorunluluktur. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı hava kalitesini ölçerken kullandığı referans aralıkları; 0-50 'İyi' (hava kalitesi memnun edici), 50-100 'Orta' (orta düzeyde sağlık endişesi), 100-150 'Hassas' (hassas gruplar için sağlık etkisi), 150-200 'Sağlıksız' (herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir), 200-300 'Kötü' (sağlık açısından acil durum), 300-500 'Tehlikeli' (ciddi sağlık etkisi ile karşılaşılır)" şeklinde sınıflandırılmıştır.

Ulusal Hava İzleme Ağı verilerine göre Şubat 2019'da Zonguldaklılar 166'lık değer ile sağlıksız olarak tanımlanan havayı solumak zorunda kalmış, Mart 2019'da bu değer 0-50 aralığının üzerinde belirlenmiştir. Haziran ayında 180'lik hava indeksi ile yine sağlıksız olarak belirlenen aralıkta olan Zonguldak'ta, Ekim 2019'da hava kalite indeksi 346 ile 'tehlikeli' alarmı vermiştir.

Sadece 2019 yılına ait bu veriler bile Zonguldaklıların hava kirliliği açısından ne kadar sağlıksız bir ortamda bulunduğunu göstermeye yetmektedir. Özellikle termik santrallerinin yoğun olarak bulunduğu Çatalağzı Bölgesi'nde baca filtreleri olmaksızın çalışılması hava kirliliği değerlerini tehlikeli sınırına yükseltmiştir. Çevre Mühendisleri Odasının Zonguldak'ta 2018 yılında termik santraller ile ilgili olarak yapılan alan çalışmasında ise bölgedeki hava kirliliği yükünün Türkiye, Avrupa Birliği ve Dünya Sağlık Örgütü'nün öneri değerlerinin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri Raporuna göre ise Zonguldak merkezde 2017 yılında hava kirliliğine atfedilen ölüm sayısının 566 olduğu belirtilmektedir. Yıllardır devam eden ve ilgili kurum ve kuruluşların gereken önlemleri almaması nedeniyle hava kirliliği Zonguldak'ta kronik bir sorun haline gelmiştir.



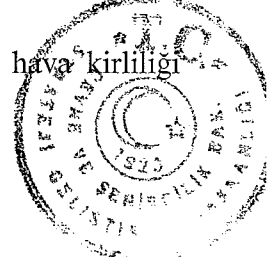
Zonguldak merkezdeki hava kirliliği sorunu, Kdz.Ereğli ilçesinde de alarm verecek düzeydedir. Geçtiğimiz günlerde bazı basın yayın organları tarafından tehlikeli olarak tanımlanan 493 indeksine ulaştığı bilgisi yer almıştır. Daha sonra bu bilginin doğru olmadığı ifade edilmişse de kamuoyunda hava ölçümleri konusunda şüphe doğmuştur. Zaten özellikle son günlerde Kdz. Ereğli'de gözle görünür ve insan sağlığını belirgin şekilde etkileyen hava kirliliği vatandaşlarımız tarafından yoğun bir şekilde dile getirilmektedir.

Kaldı ki resmi verilere bakıldığında da Kdz. Ereğli'de hava kirliliği sorunun hassas ve insan sağlığı açısından risk teşkil edecek boyuttadır. Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı verilerine göre; Kdz Ereğli'de; 10 Mart'ta 141 olan hava kalitesi değeri, 11 Mart'ta 137, 12 Mart'ta 154, 13 Mart 147, 14 Mart 142 olarak tespit edilmiştir. İnsan sağlığı açısından risk teşkil edecek düzeyde olan bu değerler karşısında acilen önlem alınması gerekmektedir. Zira hava kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki olumsuz ve öldürücü düzeye varabilecek etkileri pek çok bilimsel çalışma ile ispatlanmıştır.

Temiz Hava Hakkı Platformu'nun Mayıs 2019 tarihinde yayınlanan "Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri" Raporuna göre; " kirli havanın çocuklarda düşük doğum ağırlığı, otizm, diyabet (Tip 1), ani bebek ölümü sendromu, astım, KOAH, bronşiolit ve bronşit gibi solunum hastalıkları, zatürre, bebek ölümü ve zeka geriliği gibi sağlık sorunları ile ilişkili olduğu kanıtlanmıştır." Hava kirliliğinin olduğu bölgelerde, yaşam sürelerinde azalmaların olduğu, kronik bazı rahatsızlıkların seyrinde de olumsuz etkilerinin olduğu, doğrudan insanlar üzerinde yarattığı etkilerin dışında bitki örtüsünde oluşturduğu olumsuz etkiler ile de insan hayatını etkilediği bilim insanları tarafından ifade edilmektedir.

Bu çerçevede;

1. Zonguldak merkez ve Kdz. Ereğli'deki artan hava kirliliğinin nedeni nedir?
2. Zonguldak merkez ve Kdz. Ereğli'de son dönemde daha da artan hava kirliliğinin engellenmesi için Bakanlığınızca önlem alınmış mıdır? Alındıysa bu önlemler nelerdir?
3. Zonguldak merkez ve Kdz. Ereğli'de kaç tane hava kalitesi ölçüm cihazı bulunmaktadır?
4. Hava kalitesi ölçüm cihazlarının konumları neye göre belirlenmiştir? Bu cihazlar hangi kriterlere göre yerleştirilmiştir? Cihazların doğru ölçüm yaptığına ilişkin doğrulama yapılmış mıdır?
5. Havakalitesi ölçüm cihazlarında meydana gelebilecek arızaların, hava kalite indeksinde yaratacağı, indeks aralığına ilişkin bir standart var mıdır?
6. Son 2 yıl içinde Zonguldak merkez ve Kdz. Ereğli ayrı ayrı belirtmek üzere hava kalitesi hassas, sağlıksız ve kötü seviyesine kaç defa çıkmıştır?
7. Son 1 hafta içinde Zonguldak merkez ve Kdz. Ereğli'de hava kalitesi ölçüm cihazlarının her birinin ölçtüğü indeksler arasında fark olduğu ifade edilmektedir. Her bir ölçüm cihazına ait 5-13 Mart 2020 tarihleri arasında indeskler nelerdir?
8. 12 Mart 2020'de Kdz. Ereğli'de hava kirliliği indeksinin tehlike sınırına yükselmesi nedeniyle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Zonguldak İl Müdürlüğü yetkililerince yerinde inceleme yapıldığı ifade edilmektedir. Bu inceleme sonucunda ne gibi bulgulara ulaşılmıştır?
9. Son 5 yıl içinde Zonguldak merkez ve Kdz. Ereğli'deki sanayi tesislerine hava kirliliği nedeniyle uygulanan para cezası ile idari tedbirler nelerdir?



CEVAPLAR

1-Şehirlerde hava kalitesi seviyelerinin Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limitlerini sağlaması için gereken tedbirler Temiz Hava Eylem Planları ile belirlenmektedir. Temiz Hava Eylem Planları taşra teşkilatımız koordinasyonunda hazırlanmakta olup, özellikle uygulanmasında yerel yönetimlere ve ilgili tüm kurumlara önemli görevler düşmektedir. Söz konusu eylem planlarında belirlenmiş eylemlerin gerçekleşme durumları Bakanlığımızca Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) yazılımı ile altı aylık dönemler halinde izlenmektedir

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi ölçüm verileri esas alınarak, hava kalitesinin iyileştirilmesi hedeflenen Zonguldak ili de dahil olmak üzere 64 ilimizde Temiz Hava Eylem Planları, ikinci 5 yıllık dönem olan 2020-2024 yılları için uygulanmaya başlanmıştır. İllere özgü tüm bilgiler Temiz Hava Eylem Planında yer almaktadır.

2- İllerimizin hava kalitesi durumları düzenli olarak takip edilmekte ve hava kirliliği seviyelerinde yükselme olan iller gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik resmi yazı ile uyarılmaktadır. İllerce belirlenen tedbirler Mahalli Çevre Kurullarında görüşülerek karara bağlanmaktadır. 2014 yılından itibaren alınması gereken tedbirler illerin Temiz Hava Eylem Planlarında yer almaktadır. Temiz Hava Eylem Planları, ikinci beş yıllık dönem olan 2020-2024 yıllarına yönelik olarak revize edilmektedir.

Diğer yandan gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan "Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı" Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portal aracılığıyla stratejik hava kalitesi haritaları hazırlanmakta, ısınma, sanayi ve ulaşım kaynaklı hava kirliliğini azaltacak ve hava kalitesini iyileştirecek yerel çözümlerin etkinleştirilmesi çalışmaları sürdürülmektedir. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmektedir.

3-Zonguldak ilimizde, Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı'na bağlı Bakanlığımıza ait Merkez (Trafik), Kozlu, Çaycuma, Kilimli ve Karadeniz Ereğli olmak üzere 5 adet hava kalitesi izleme istasyonu yer almaktadır.

4- 06.06.2008 tarih ve 26898 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında, 6. maddesi uyarınca Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi bünyesindeki iller bazında toplam 470 gün süreyle sahada yapılan örneklemelerin analizini içeren ön değerlendirme çalışmaları neticesinde söz konusu illerde kurulacak istasyonların sayısı, yerleri ve ölçülecek parametreleri belirlenmiş ve 2017 yılı sonu itibari ile bu istasyonların kurulumu bağlı iller bazında gerçekleşmiştir. Zonguldak-Merkezde yer alan istasyon liman, araç trafiği ve ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin belirlenmesi amacıyla kurulmuştur. İstasyon kurulumunda nüfus yoğunluğu, konsantrasyonların dağılımı ve istasyon güvenliği gibi hususlar göz önüne alınmaktadır. Karadeniz Ereğli istasyonu Bakanlığımıza ait mobil araç ile çeşitli noktalarda yapılan ölçümler ve değerlendirmeler neticesinde hava kirliliğini temsil edebileceği düşünülen şu anki mevcut konumuna yerleştirilmiştir.



5-Bakanlığımız Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğüne bağlı istasyonlarda bulunan cihazlar Avrupa Birliği standartlarına uygun olup belirli periyotlarla kalibrasyon ve bakım işlemleri yapılmaktadır. Hava kalitesi izleme istasyonlarında yer alan cihazlarda gelebilecek arızanın, indeks üzerindeki etkisi ile ilgili olarak herhangi bir standart bulunmamaktadır.

6- Söz konusu istasyonlara ait ölçüm sonuçları www.havaizleme.gov.tr web adresinden kamuoyu bilgisine sunulmaktadır.

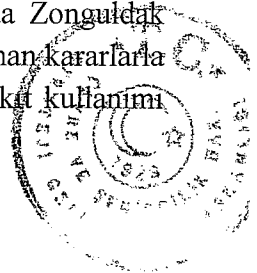
7- Söz konusu istasyonlara ait ölçüm sonuçları www.havaizleme.gov.tr web adresinden kamuoyu bilgisine sunulmakta olup, verilere ilgili web sitesinden ulaşabilmektedir. Zonguldak Merkez ve Karadeniz Ereğli'sinde 5-13 Mart tarihleri arasında elde edilen ölçüm sonuçlarında belirlenen indeks durumunun her iki istasyonda farklı olduğundan bahsedilmektedir. Dolayısıyla her iki istasyonda ölçüm sonucunu etkileyecek kirletici kaynak ve parametreler, topografya, meteorolojik koşullar vb. farklı olacağından tespit edilen indeksler arasında paralellik bulunması söz konusu olmamaktadır.

8- Zonguldak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden alınan bilgide;

Bakanlığımıza ait "Zonguldak – Karadeniz Ereğli" hava kalitesi izleme istasyonu konumu ve 07-13 Mart tarihleri arasındaki meteorolojik veriler dikkate alınarak değerlendirmeler yapıldığı, ortalama olarak saatlik kirlilik gülünde saat 00:00'dan 10:00'a kadar rüzgârın kuzey ve kuzeybatı yönünde olduğunun gözlemlendiği ve bu saatlerde kirlilik gülünde konsantrasyonun arttığı, saat 10:00'dan sonra rüzgârın güney yönlü olduğu ve yine konsantrasyonun daha düşük seviyelerde görüldüğü, saat 15:00-16:00'dan sonra kirlilik gülünde değerlerin yüksek konsantrasyona doğru kaydığı ve rüzgar yönlerinin de kuzey ve güney yönlü olarak görülmesi durumunda saat 17:00'den sonra bölgede ısınma kaynaklı hava kirliliğinin de etkisinin olabileceği hususları tespit edildiği ifade edilmiştir.

Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü tarafından Mart ayı içerisinde "Zonguldak-Trafik" ve "Zonguldak – Karadeniz Ereğli" hava kalitesi ölçüm istasyonlarında bakım, onarım ve doğrulama çalışması yapılmıştır. Kdz. Ereğli İlçesinde Bakanlığımız tarafından yapılan inceleme ve değerlendirmeler neticesinde ilçede bulunan hava kalitesi ölçüm istasyonundaki verilerin söz konusu tarihlerden itibaren Bakanlığımızın Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı sisteminde "İyi" olarak seyrettiği görülmüştür. Kdz.Ereğli İlçesinde 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında Merkez ilçede ve Kdz.Ereğli İlçesinde bulunan hava emisyon iznine tabi işletmelerde denetimler gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemlerin (SEÖS) Tebliği kapsamında Zonguldak İlimizde sürekli emisyon ölçüm sistemi bulunan işletmeler hava emisyon değerleri online olarak Bakanlığımız sistemleri üzerinden incelenmiş olup hali hazırda takip edilmektedir. Zonguldak İlimizde Isınmadan oluşabilecek kaynaklı hava kirliliği konularıyla ilgili olarak da Zonguldak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz tarafından her yıl Mahalli Çevre Kurulunda alınan kararlara kullanılacak yakıtların türleri, özellikleri, analiz değerleri, kullanım koşulları ile yakıt kullanımı konusunda alınacak tedbirler belirlenmektedir.



9- Bakanlığımız Merkez ve taŗra teŗkilatında görevli denetim personelleri tarafından 2872 sayılı  evre Kanunu ve bu Kanuna istinaden yayımlanan yönetmelikler kapsamında, ani, birleŗik ve ŗik yet üzerine denetimler yapılmaktadır.

Yapılan denetimlerde  evre Mevzuatında belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen iŗletmelere idari para cezası uygulanmakta, ayrıca  evre ve insan sağlığı için tehlike yaratan iŗletmelerin faaliyeti ise kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır. Bu kapsamda, 01.01.2015 - 08.04.2020 tarihleri arasında Zonguldak İlinde 983 tesiste denetim yapılmıŗ olup, 227 adeti hava konusunda yapılan denetimlerdir. Zonguldak İlinde söz konusu tarihler arasında 69 adet tesise idari para cezası uygulanmıŗ olup, bu tesislerden hava konusunda 19 adetine idari para cezası uygulanmıŗtır.

01.01.2020 tarihinde Bakanlığımızca CATES Elektrik  retim A.ŗ. ne Baca Gazı Arıtma Sistemlerinin Bulunmayıŗı ve Geçici Faaliyet Belgesinin Bulunmaması nedenleri ile durdurma yapılmıŗtır.

